

9.3.2026

VN/6986/2026
VN/6986/2026-VM-1Finanssineuvos
Harri Joiniemi

Venäjän kanssa tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen soveltamisen keskeyttäminen

Muistio on laadittu yhteistyössä ulkoministeriön kanssa.

Suomen ja Venäjän välillä on voimassa 4.5.1996 tehty ja 14.4.2002 pöytäkirjalla muutettu sopimus tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi (SopS 110/2002, jäljempänä verosopimus). Venäjä ilmoitti 8.8.2023 päivätyllä nootilla keskeyttävänsä ko. sopimuksen 5–21 artiklojen, 23 artiklan sekä sopimukseen liittyvän pöytäkirjan soveltamisen mainitusta päivästä lukien. Myös suurin osa muista EU-maista sai vastaavan ilmoituksen. Ilmoituksen taustalla oli presidentti Vladimir Putinin 8.8.2023 allekirjoittama asetus, jolla päätettiin keskeyttää verosopimusten soveltaminen niin kutsuttujen "epäystävällisten maiden" kanssa eli niiden maiden kanssa, jotka ovat asettaneet pakotteita Venäjää vastaan.

Suomen ja Venäjän välillä käytiin asiasta nootinvaihtoa 16.11.2023 ja 2.2.2024.

Venäjän suorittama osittainen sopimuksen soveltamisen keskeytys tarkoittaa, että Venäjä ei tällä hetkellä sovelle täysimääräisesti Suomen ja Venäjän välistä sopimusta. Suomi kuitenkin soveltaa sitä osaltaan kokonaisuudessaan, kunnes toisin päätetään. Venäjän tekemästä soveltamisen keskeyttämisestä annettiin 23.4.2024 Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa julkaistu valtiovarainministeriön ilmoitus (SopS 22/2024). Ilmoituksessa todetaan Venäjän ilmoittaneen sopimuksen soveltamisen osittaisesta keskeyttämisestä, ja että keskeyttäminen ei vaikuta sopimuksen voimassaoloon ja soveltamiseen Suomessa.

Keskeyttämisen valtiosopimusoikeudellinen arvio

Suomen ja Venäjän välinen verosopimus ei sisällä mahdollisuutta keskeyttää sopimuksen soveltamista kokonaisuudessaan tai osittain. Verosopimuksen 28 artiklan 1 kohta sisältää ainoastaan mahdollisuuden irtisanoa sopimus yksipuolisesti.

Wienin valtiosopimusoikeutta koskevan yleissopimuksen 60 artiklan 1 kappaleen mukaan toisen osapuolen suorittama kahdenvälisen valtiosopimuksen olennainen rikkominen oikeuttaa toisen osapuolen vetoamaan tähän rikkomiseen perusteeksi valtiosopimuksen saattamiselle päätymään tai sen soveltamisen keskeyttämiselle joko kokonaisuudessaan tai osaksi. Saman artiklan 3 kappaleen mukaan valtiosopimuksen olennainen rikkominen artiklan tarkoittamissa tapauksissa käsittää: a) valtiosopimuksen sellaisen hylkäämisen, jota yleissopimus ei salli; tai b) sellaisen määräyksen rikkomisen, jonka noudattaminen on valtiosopimuksen päämäärän tai tarkoituksen toteuttamisen olennainen edellytys.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Wienin yleissopimuksen 65 artikla määrää puolestaan menettelyistä, jota on noudatettava, kun kysymyksessä on valtiosopimuksen pätemättömyys, sen saattaminen päätymään, siitä luopuminen tai sen soveltamisen keskeyttäminen ja 67 artikla asiakirjoista, jotka tarkoittavat valtiosopimuksen selittämistä pätemättömäksi, sen saattamista päätymään, luopumista siitä tai sen soveltamisen keskeyttämistä. Suomen vastausnootti Venäjälle on seurannut yleissopimuksessa määrättyjä menettelyitä. Myös sopimuksen keskeyttämisen Suomen puolelta seuraisi näitä menettelyitä.

Tasavallan presidentti päättäisi sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä valtioneuvoston esityksestä perustuslain 93 §:n 1 momentin nojalla. Tämän jälkeen Venäjälle toimitetaan nootti, jolla ilmoitetaan verosopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä 1.7.2026 alkaen.

Kansallinen menettely

Verosopimuksen soveltamisen keskeyttämiseen päädyttiin, koska verosopimus on kokonaisuus, joka edustaa neuvotteluissa syntyneitä kompromissia osapuolten intressien välillä ja jonka eri määräykset ovat keskinäisessä riippuvuussuhteessa. Valtioiden väliset suhteet ja kansainväliset sopimukset perustuvat vastavuoroisuuteen. Useat EU-maat ovat keskeyttäneet sopimuksen soveltamisen vastaavalla tavalla kokonaisuudessaan. Kyseessä on myös kansallisesti sekä oikeudellisesti että käytännöllisesti selkein vaihtoehto.

Perustuslain 81 §:n mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Verosopimus on lakina voimassa (979/2002). Verosopimuksen voimaansaattamislain soveltamisen keskeyttämistä koskeva hallituksen esitys on valmisteilla VM:ssä ja se on tarkoitus antaa kevään aikana. Tarkoituksena on, että sopimuksen soveltamisen keskeyttäminen ja sopimuksen voimaansaattamislain soveltamisen keskeyttäminen tulisivat voimaan samanaikaisesti.

Vaikutukset

Verosopimuksen soveltamisen ollessa keskeytettynä kokonaisuudessaan tilanne rinnastunee käytännössä sopimuksettomaan tilaan, jolloin kaiken sekä Suomesta Venäjälle maksetun että Venäjältä Suomeen maksetun tulon verotusoikeus määräytyisi pelkästään kansallisten verosäädösten nojalla.

Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan aikana Suomen ja Venäjän kahdenvälisissä suhteissa tapahtuneiden muutosten, ml. kaupan ja taloudellisen yhteistyön romahdus ja yritysten vetäytyminen Venäjän markkinoilta, myötä verosopimuksen soveltamisen keskeyttämisellä olisi todennäköisesti vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia. Keskeyttäminen voi kuitenkin johtaa joissakin yksittäisissä tapauksissa kaksinkertaiseen verotukseen.

Sopimuksen soveltaminen keskeytettäisiin 1.7.2026 alkaen.